

Ved nyttår går Svein Gjedrem av som sentralbanksjef. Jeg gir ham karakteren A (-) for oppnådde resultater. Her er min vurdering av kandidaten, skriver **Kai Leitemo**, professor ved Handelshøyskolen BI.

A (-) til Gjedrem

INNLEGG Finans

I disse dager er stillingen som sentralbanksjef utlyst. Ved nyttår går Svein Gjedrem av som norsk sentralbanksjef.

I norsk pengepolitisk historie vil han ruve. Han har vært en stor reformator av norsk pengepolitikk.

Mens norsk pengepolitikk ble drevet av gammel vane på 1990-tallet, ofret under troen på at lønnsmoderasjon fra partene i arbeidslivet var avhengig av at pengepolitikken var innrettet mot å stabilisere verdien på den norske kronen, skar Gjedrem igjennom med å annonsere en pengepolitikk som virker mer stabiliserende allerede uker etter innsettelsen i 1999.

Ved å snu om på argumentene og hevde at stabil inflasjon var en forutsetning for stabil valutakurs, ble inflasjonsmålstyring innført i Norge allerede to og et halvt år før regjeringen endret mandatet.

Ingen andre enn en tidligere finansråd kunne gjort tilsvarende. Det var neppe rom for det han gjorde, hverken i økonomisk teori eller i LO, men fornuften er en mektig alliert.

Svein Gjedrem var rett mann på rett sted til rett tid. Inflasjonsmålstyring var allerede innført i

SETTER
KARAKTER.
Professor
Kai Leitemo
ved Handels-
høyskolen BI.

Sverige, og i mange andre små åpne land. Norske undersøkelser viste dessuten at inflasjonsmålstyring ikke nødvendigvis var en dårlig ting for industrien. Tvert imot.

Dessuten blir sentralbanken en viktigere aktør under inflasjonsmålstyring; et virkemiddel til å påvirke finanspolitikkerne til måtehold. Økt rente som tilsvarende på større budsjettunderskudd er og blir politisk upopulært. Renten er riset bak speilet.

Under Gjedrem har ikke bare Norges Bank innført inflasjonsmålstyring, den har vært en pådriver i innføringen av nye prinsipper for pengepolitikken. Det har vært stor villighet til å lære. Få om ingen sentralbanker er like villige til å snakke om hva de ønsker å gjøre med renten i fremtiden. Norges Bank har også vært dyktige til å forklare systematikken i rentesettingen. De har her vært en pådriver i utviklingen.

Norges Bank har gjort mange

lærdommer, men kanskje ikke vært like flinke til å fortelle om det.

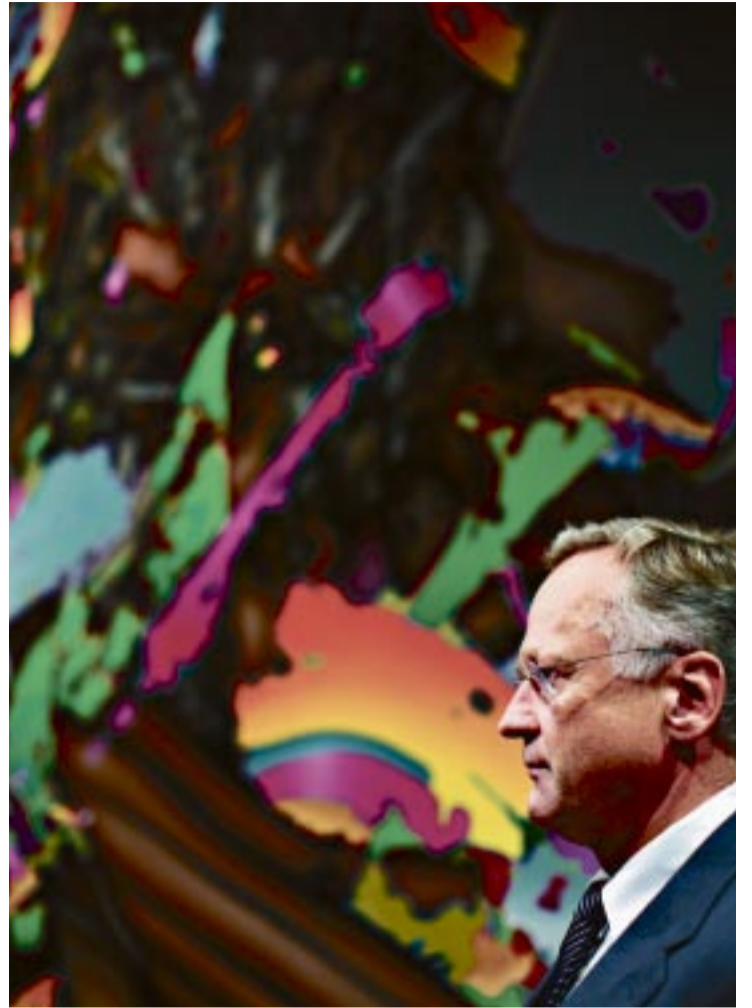
Lærdommen fra 2002 var at en ikke skal kaste all gammel kunnskap om endringer oppstår. Sentralbanken trodde da at lønnsdannelsen hadde endret seg markant som følge av innføringen av inflasjonsmål. Det hadde den ikke. Resultatet var en for treg reduksjon av renten.

I samme ånd kastet sentralbanken ut RIMINI – sentralbankens økonomiske modell – før en hadde påvist at en ny modell basert på moderne prinsipper virket bedre. Noen ganger kan tiltroen til fremtiden være som Møllers tran; det kan bli for mye av det.

En annen lærdom som ble gjort var at selv om renten var frikoblet fra den utenlandske renten, var at avvik fra den beheftet med store svingninger i valutakursen som påvirker inflasjonen ukomfortabelt mye i en åpen økonomi.

Stabiliseringspotensialet fra inflasjonsmålstyring var dessverre betydelig lavere enn vi alle hadde drømt om. Til det var bindingen til utlandet altfor stor.

Norges Bank har ikke fått sin selvstendighet i løpet av de 12 årene med Gjedrem. Til det ønsker Finansdepartementet for mye det siste ordet.

BEST I KLASSEN. Avtroppende sentralbanksjef Svein Gjedrem har vært en stor reformator av norsk pengepolitikk, skriver artikkelforfatteren. Foto: Per Thrana

Sentralbanken offentliggjør heller ikke møtereferater fra hovedstyremøtet. Det gjør at Gjedrem i praksis har hatt mesterparten av makten i banken og har gjort det enkelt for Finansdepartementet å vite hvem man skulle ringe dersom man ikke er enig i bankens vedtak: Det helt uten publisitet.

Man kan kanskje kritisere Gjedrem for å ikke være større pådriver for selvstendighet og eksperter i hovedstyre, men det

får jo være måte på hvor mye vi skal forvente at en sentralbanksjef skal skyte seg i foten for å bedre på tingene.

Jeg gir Gjedrem A (-) for sitt bidrag som sentralbanksjef. Han er best i klassen; eksamen vitner om stor evne til å benytte all den kunnskap som er tilegnet, – også den delen av teorien jeg hadde håpet han ville glemme.

■ Kai Leitemo, professor ved Handelshøyskolen BI.

Full kontroll
med Mobilt
Bredbånd
fra Telenor!

Oppdatert. Tilgjengelig. Fleksibel. Uansett hvor du er.

...og hvis du ikke vet hvor du er, kan mobilen finne det ut for deg. Utnytt dødtiden, sjekk mailen og finn et lunsjsted i nærheten.

Opplev verden.

Nokias businessmobiler kommer nå med kart til over 70 land, stemmestyrte kjøre- og gå-navigering, eventoversikt, Lonely Planet- og Michelin-guider. Du betaler kun for datatrafikken.

Nokia E52

Nokia E55

Nokia E72

Sjekk ut Nokias smarttelefoner hos din Nordialog-forhandler!